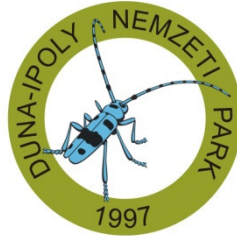

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

A HUDI20048 Szomódi gyepék kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve

ELŐREHALADÁSI JELENTÉS

Budapest
2014

Jelen fenntartási terv az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás igénybevételének részletes szabályairól szóló 43/2012. (V. 3.) VM rendeletben foglaltak alapján készült

Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság

székhely: 1121 Budapest, Költő u. 21.
postacím: 2509 Esztergom, Strázsa-hegy
Tel: 0036-391-4610 Fax: 0036-200-1168
E-mail: dinpi@dinpi.hu
Web: <http://www.dinpi.hu>

Felelős tervezők

Baranyai Zsolt
Fábián Zsófia

Vezető szakértők

Fábián Zsófia (természetvédelem)
Baranyai Zsolt (agrár)

Közreműködő szakértők

Barina Zoltán
Riezing Norbert
Csonka Péter

© Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2013

Ez a dokumentáció a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény értelmében szerzői jogvédelem alatt áll. A dokumentáció nyilvános, a megfelelő hivatkozások mellett szabadon felhasználható és terjeszthető!

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv.....	5
1. A terület azonosító adatai	5
1.1. Név	5
1.2. Azonosító kód	5
1.3. Kiterjedés	5
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	5
1.5. Érintett települések	5
1.6. Egyéb védettségi kategóriák.....	6
1.7. Tervezési és egyéb előírások	7
2. Veszélyeztető tényezők	9
3. Kezelési feladatok meghatározása	12
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	12
3.2. Kezelési javaslatok	12
3.2.1. Élőhelyek kezelése	12
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés	23
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	23
3.2.4. Kutatás, monitorozás	23
3.2.5. Mellékletek	23
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében ...	23
3.3.1. Agrártámogatások	23
3.3.2. Pályázatok	24
3.3.3. Egyéb	24
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja	24
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	24
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	24
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	25
II. A Natura 2000 fenntartási terv készítését megalapozó dokumentáció.....	
1. A tervezési terület alapállapot jellemzése	27
1.1. Környezeti adottságok.....	27
1.1.1. Éghajlati adottságok.....	27
1.1.2. Vízrajzi adottságok.....	27
1.1.3. Talajtani adottságok.....	27
1.2. Természeti adottságok.....	27
1.2.1. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelyek.....	27
1.2.2. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű növényfajok.....	31
1.2.3. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű állatfajok	31
1.2.4. A tervezési területen előforduló egyéb jelentős fajok.....	32
1.3. Területhasználat.....	33
1.3.1. Művelési ág szerinti megoszlás	33
1.3.2. Tulajdoni viszonyok.....	33
1.3.3. Területhasználat és kezelés	33
2. Felhasznált irodalom	35
3. Térképek	36

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve: Szomódi gyepek jóváhagyott kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (kjKTT)

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója: HUDI20048

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése: 295,04 ha

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1. Jelölő élőhelyek (a *-gal jelöltek kiemelt jelentőségű közösségi élőhelytípusok)

SDF adatlapon szereplő Natura 2000 jelölő élőhelyek:

- Pannon sziklagyepek (*Stipo-Festucetalia pallentis*) (6190) *
- Szubpannon sztyeppék (6240) (téves besorolás, törlendő az SDF adatlapról)
- Pannon homoki gyepek (6260) *
- Pannon cseres-tölgyesek (91M0)

SDF adatlapon nem szereplő, a 2013. évi élőhely térképezés alapján megtalálható Natura 2000 jelölő élőhelyek:

- Meszes alapközetű féltérmezetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*) (6210)
- Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*) (6410)
- Síksági pannon löszgyepek (6250) *
- Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (6430)
- Sík-és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510)
- Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0) *

1.4.2. Jelölő fajok

- ürge (*Spermophilus citellus*)
- vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

1.5. Érintett települések

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendeletet tartalmazza.

Település	Érintett terület (ha)	Település területének érintettsége (%)
<u>KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE</u>		
Dunaszentmiklós	50,04	6,44
Szomód	202,57	7,16
Tata	42,43	0,54

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Kiterjedés (ha)	Védetté nyilvánító jogszabály száma
országos	TT	Dunaalmási Kőfejtők TT	230 ha	47/2007. (X. 18.) KvVM rendelet a Dunaalmási-kőfejtők természetvédelmi terület védettségének fenntartásáról (eredeti jogszabály: 17/1977. OTvH számú határozat)
ex lege	forrás	Szomód közig. területén		1996. évi LIII. törvény a természet védelméről
ex lege	láp	Malmi-rét		1996. évi LIII. törvény a természet védelméről
helyi	TT	Tata, Fényes-patak menti rétek	59,2	Tata Város Önkormányzat Képviselő-testületének 1/2012. (I.30.) önkormányzati rendelete a természeti értékek védelméről és a természetvédelem helyi szabályairól (eredeti rendelet: 21/1999. (VII.10.) önkormányzati rendelet a természeti értékek védelméről és a

Típus	Kód	Név	Kiterjedés (ha)	Védetté nyilvánító jogszabály száma
Ökológiai háló	MT	magterület	42,41	természetvédelem helyi szabályairól) 2003. évi XXVI. törvény az Országos Területrendezési Tervről
Ökológiai háló	ÖF	ökológiai folyósó	219,746	2003. évi XXVI. törvény az Országos Területrendezési Tervről
Ökológiai háló	PT	pufferterület	15,611	2003. évi XXVI. törvény az Országos Területrendezési Tervről
nemzetközi	Ramsari terület	Tatai-tavak	1 633,4	119/2011. (XII. 15.) VM rendelet a Nemzetközi Jelentőségű Vadvizek Jegyzékébe bejegyzett hazai védett vizek és vadvízterületek kihirdetéséről

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

- A területre nincs jóváhagyott természetvédelmi kezelési terv.

1.7.2. Településrendezési eszközök

- Szomód Község Önkormányzat Képviselő-Testületének 4/2011.(III.21.) számú rendelete Szomód Község Helyi Építési Szabályzatáról
- Tata Város Önkormányzati Képviselő-testületének 38/2005.(XII.6.) KT rendelete Tata Építési Szabályzatáról

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

- Gerecsei erdészeti körzet 2010-től.

1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek

- A terület a VI/3 Bakonyalja-Komárom , illetve a V/2 Dunazugi vadgazdálkodási körzetbe tartozik.

- Az érintett vadgazdálkodók: Tata és Környéki FVK (Tata), Dunaszentmiklósi Rákóczi Vadásztársaság (Dunaszentmiklós)
- érvényes: 2007-2017

Vadgazdálkodási terv kódszáma	Vadásztársaság neve	Vadgazdálkodási körzet
252010-1-3-0	Tata és Környéki FVK (Tata)	VI/3 Bakonyalja- Komárom
251910-1-4-1	Dunaszentmiklósi Rákóczi Vadásztársaság (Dunaszentmiklós)	V/2 Dunazugi

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

- A területet érintő halgazdálkodási terv beszerzés alatt áll

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

- Vízyűjtő-gazdálkodási terv 1.6 Által-ér részvízyűjtő alegység, 2010. március; Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság; Észak-Dunántúli Környezetvédelmi-és Vízügyi Igazgatóság

1.7.7. Egyéb tervek

-

1.7.8. Jogerős engedélyek

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A 02	művelési mód változása	M	5	Pannon homoki gyepek (6260), ürge (<i>Spermophilus citellus</i>), élőhely eltűnése
A 03.03	kaszálás felhagyása, hiánya	H	20	Pannon homoki gyepek (6260), Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), ürge (<i>Spermophilus citellus</i>), degradáció, szukcesszió
A 04.01.	intenzív legeltetés	M	15	Sík- és dombvidéki kaszálórétek (6510), degradáció, Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), Síksági pannon löszgyepek (6250), Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (6430), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (6510)
A 04.03	pásztorkodás felhagyása, legeltetés hiánya	H	20	Pannon homoki gyepek (6260), ürge (<i>Spermophilus citellus</i>), degradáció, homogenizálódás
B 02.01.02	erdőfelújítás idegenhonos fajokkal	H	35	Pannon cseres-tölgyesek (91M0), Pannon sziklagyepek (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>) (6190)
C 01.01.01	homok vagy kavicsbányászat	L	2	Pannon homoki gyepek (6260)
D 02.01.01	villany- és telefon légekábel	L	2	Pannon sziklagyepek (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>) (6190), Pannon homoki gyepek (6260), Pannon cseres-tölgyesek (91M0), Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410),
E 01.02	nem folyamatos/szakaszos városiasodás	M	5	Pannon homoki gyepek (6260), ürge (<i>Spermophilus citellus</i>), beépítések, élőhely fragmentálódás
E 01.03	diszperz (tanyasias) emberi jelenlét	M	2	Sík- és dombvidéki kaszálórétek (6510), degradáció, Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), ürge (<i>Spermophilus citellus</i>),

E 03.01	háztartás hulladék	L	30	Pannon sziklagyepek (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>) (6190), Pannon homoki gyepek (6260), Pannon cseres-tölgyesek (91M0), Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410),
F 03.01	vadászat	M	100	Pannon sziklagyepek (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>) (6190), Pannon homoki gyepek (6260), Pannon cseres-tölgyesek (91M0), Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), Síksági pannon löszgyepek (6250), túltartott vadállomány miatti károk
G 01.02	túrázás, lovaglás és nem gépesített járművel végzett tevékenység	M	20	Pannon sziklagyepek (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>) (6190), Pannon homoki gyepek (6260), Pannon cseres-tölgyesek (91M0), Síksági pannon löszgyepek (6250): golfklub található rajta., taposás, fragmentálódás a csapások által. A sziklatömb (6190) oldalában geocaching-láda található elrejtve, ehhez kapcsolható zavarás az állományban nem észlelhető, de potenciális veszélyforrást jelent.
G 01.03	motoros járművel végzett tevékenység	M	20	Pannon sziklagyepek (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>) (6190), Pannon homoki gyepek (6260), degradáció, élőhelyek eltűnése, mozaikolódása
I 01	idegenhonos inváziós fajok jelenléte	H	40	Pannon sziklagyepek (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>) (6190), Pannon homoki gyepek (6260), Pannon cseres-tölgyesek (91M0), Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), Meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>), siska nádtippan (<i>Calamagrostis epigeios</i>), aranyvessző (<i>Solidago sp.</i>), zöld juhar (<i>Acer negundo</i>), fehér akác (<i>Robinia pseudoacacia</i>), bálványfa(<i>Ailanthus altissima</i>)
J 01	tűz és tűz visszaszorulása	L	5	Pannon sziklagyepek (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>) (6190),
J 02.03	csatornázás és	M	15	Kékperjés láprétek meszes, tőzeges

	vízvezetés			vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), terület szárazodása, élőhely megszűnése, degradálódása
K 01.01	erózió	L	5	Pannon sziklagyepek (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>) (6190), Pannon homoki gyepek (6260),
K 01.03	kiszáradás	H	20	Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), unka élőhely megszűnése, degradálódása
K 02.01	fajösszetétel változás, szukcesszió	M	10	Pannon sziklagyepek (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>) (6190), Pannon homoki gyepek (6260), Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), Síksági pannon löszgyepek (6250), ürge (<i>Spermophilus citellus</i>), vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>)

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Elsődleges célkitűzés a gyeptársulások megőrzése a szukcessziós folyamatok megállításával, valamint az őshonos erdők természetes fajkészletének és szerkezetének megőrzése és fejlesztése. A gyeptípusok megőrzésének előfeltétel a célállapotként meghatározott élőhelymintázat cserjevisszaszorítással történő aktív helyreállítása. A fenntartó természetvédelmi kezelés e mintázat tartós megőrzését szolgálja, lehetőség szerint fenntartható gyephasznosítással. Erdők esetében az őshonos fajokra alapuló folyamatos erdőkép melletti természeti folyamatokra alapozott erdőgazdálkodás.

3.2. Kezelési javaslatok

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

3.2.1. Élőhelyek kezelése

Az élőhelyek kezelésére először a nem gazdálkodáshoz köthető javaslatokat adjuk meg. Ide tartoznak beruházásokat, fejlesztéseket, területrendezést, vállalkozásokat, valamint az ipari tevékenységeket és turizmust érintő, az adott területre aktuálisan vonatkozó elvek és kritikus pontok azonosítása. Ezt követően a mezőgazdasági tevékenységekhez köthető javaslatok következnek, melyeket először kezelési egységek, majd művelési ágak szerint csoportosítva adunk meg. Kezelési egységnek azt a funkcionálisan egybe tartozó csoportot hívjuk, ami igényeikben azonos, egyforma kezelést igénylő élőhelyeket foglal össze, melyek tartozhatnak külön élőhelykategóriába, és elhelyezkedésük pontszerű, egymástól távoli is lehet. A javaslatokat az *1. táblázatban* összefoglaljuk, bemutatva a két csoportosítási szempont metszéspontjait. A mezőgazdaság után az erdő-, víz- és vadgazdálkodásra vonatkozóan is javaslatokat teszünk.

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

- Vízvezető csatornák létesítése kerülendő
- Csak olyan beruházás támogatandó, ami a gyepterületek fenntartását szolgálja (pl.: állattartó telep)
- A területen az ipari, valamint bányászati tevékenység nem javasolt.
- Új épület és építmény létesítése – a természetvédelmi célú bemutatás és kezelés érdekében létesítendő építményeken kívül – nem javasolt.
- Gépjárműközlekedés csak az arra kijelölt utakon és a gazdálkodáson közvetlenül kapcsolódó mértékben javasolt.
- Új közép- és magasfeszültségű légvezetékek telepítése, kialakítása a területen nem javasolt
- Tata északi és keleti elkerülő útjának tervezésénél különösen fontos a Natura 2000 terület érintettségének figyelembevétele
- Dunaszentmiklósnál új kőbánya nyitása ellenjavallt
- Szélerőmű telepítése nem javasolt

A terület legfőbb természetvédelmi problémáját a tájidegen erdő-ültetvények jelentik. Ezek kíméletes, minimális talajbolygatással járó, őshonos fafajokra való lecserélése volna a legfőbb feladat. Szintén fontos az aktuális természeti állapothoz igazodó legeltetési/kaszálási rendszer kialakítása és megvalósítása a Pannon homoki gyepek (6260) és a kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*) (6410) élőhelytípusok területén a túlhasználat/alulhasználat elkerülése érdekében.

Mezőgazdaság:

Kezelési egységek szerint:

1. szántó
 - a. javasolt a szegélybe eső szántók visszagyepesítése a terület élőhelyi adottságainak megfelelő, lehetőség szerint helyben gyűjtött gyepekkeverékkel, a természetvédelmi szervvel egyeztetett módon
 - b. mivel közel vannak a jelölő élőhelyek, ezért extenzív vagy félextenzív szántóművelés javasolt. Vegyszerhasználat, tápanyagutánpótlás degradálhatja a szomszédos élőhelyeket.
 - c. javasolt az ingatlanvilvántartási határok pontos betartása és betartásának felügyelete
 - d. idegenhonos, nem feltérképezett életciklusú, inváziósgyanús energianövények termesztésének korlátozása javasolt
 - e. a területen a belvíz elvezetése erősen ellenjavallt
2. kaszálók
 - a. a területen szerves és műtrágya kijuttatása, tárolása, valamint növényvédőszer tárolása nem javasolt, kijuttatása a fás- és lágyszárú inváziós fajok irtása során csepegésmentes technológiával kijuttatott gyomirtó vegyszerek és a zárlati károsítók elleni, jogszabályban előírt védekezés kivételével nem támogatott.
 - b. a kaszálási magasságnak a minimum 10 cm javasolt
 - c. a víztől függő gyepeken a kaszálás és legeltetés kombinálása javasolt, kaszálás, majd sarjülegeltetés sorrendben
3. legelőterületek
 - a. az elkülönült, kisebb élőhelyfoltokban javasolt a legeltetés megszervezése a szukcesszió meggátolása, visszafordítása és az élőhely állapotának megtartása miatt, amit az ott található fokozottan védett és védett növények szaporodásához kapcsolódóan szükséges meghatározni
 - b. az inváziós fajok – bálványfa (*Ailanthus altissima*), fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) – kiszorítása a cserjésedő, fásodó legelőterületekről és a legeltetés fenntartása elsődleges fontosságú
 - c. a téli legeltetés a területen nem támogatandó
 - d. az itató- és delelőhelyek kijelölését a területileg illetékes Nemzeti Park Igazgatással egyeztetve szükséges végezni
 - e. az inváziós fajokkal – keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) – cserjésedő, fásodó legelőterületeken gondoskodni kell ezen fajok visszaszorításáról és a legeltetés fenntartásáról.
4. túllegeltetett gyepek
 - a. túllegeltetett területeken gyep felülvétéssel a terület adottságának megfelelő társulás regenerálódásának segítése érdekében javasolt
 - b. tisztítókaszálások megszervezése, és rendszeressé tétele az élőhely fennmaradása érdekében szükségeszerű
 - c. a téli legeltetés a területen nem támogatandó
 - d. az inváziós fajokkal – keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) – cserjésedő, fásodó legelőterületeken gondoskodni kell ezen fajok visszaszorításáról és a legeltetés fenntartásáról.
5. fás állományok
 - a. üzemtervezett idegenhonos fafajú erdők felújítása során előtérbe kellene helyezni az őshonos fajokkal történő helyettesítést, elsősorban ott, ahol terjedésükkel jelölő, vagy védett értékeket veszélyeztetnek

- b. őshonos fajú mezővédő sávok, kisebb kiterjedésű fa-, és cserjecsoportok és jellegzetes egyedi tájértékkel bíró fák kivágás nem javasolt
6. nádas
- a területen a természetvédelmi nádkezelés megalapozása támogatandó
 - bizonyos területeken** 3-5 évente kaszálás javasolt a nem kívánatos mértékű avasodás megelőzése érdekében.
 - A nádat december 15. és február 15. között, fagyott aljzaton javasolt aratni, a rhizómák megsértése nélkül.
 - Az aratás során legalább 10 cm magas tarló hagyása szükséges a víz-, illetve jégfelszínhez képest.
 - náddepót elhelyezni csak a természetvédelmi kezelésért felelős szervezettel egyeztetett helyen ajánlott, a depókat február 28-ig szükséges rendezni, azokon később munkát végezni nem javasolt.
 - Nádgazdálkodással kapcsolatban keletkezett hulladékot a náddepókon végzett munka befejeztéig a nádaratást végzőknek szükséges összegyűjtenie és a területről elszállítania.
 - A természetvédelmi kezelésért felelős szervezet által meghatározott parti nádasok területén nagygépes aratás és kiszállítás is történhet, a nádvágás során minden alkalommal szükséges meghagyni a terület – természetvédelmi kezelő által meghatározott – 20 %-át, a kiszállítás során kerülni szükséges a nyomvonalak túlzott taposását
7. vízfolyások
- a csatornák, illetve természetes vízfolyások kotrása nem javasolt
 - amennyiben a kotrás mindenképpen szükséges, azt szakaszosan javasolt végezni
 - a csatornák és természetes vízfolyások további mélyítése nem javasolt
 - a kikutort mederanyag elhelyezése, a környező növényzet irtása, kaszálása a területileg illetékes Nemzeti Parkkal egyeztetett módon történhet
8. kékperjés lápréteken futó vízfolyások
- kékperjés lápréteken a meglévő lecsapoló árkok megszüntetése indokolt a további kiszáradás megelőzése érdekében.
 - az értékmegőrzés érdekében az időszakos árasztás szükséges

Művelési ág szerint:

- erdőterület művelési ág:

Kód	Kategória	Erdőterületekre vonatkozó előírások
E01	adminisztráció	A Natura 2000 rendeltetés átvezetése további, illetve (a jelölő fajok és élőhelyek szempontjából kiemelkedő jelentőséggel bíró területek esetében) elsődleges rendeltetesként
E03	adminisztráció	A körzeti erdőtervezés során – a közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átalakító, szálaló vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódok előírása.
E05	egyéb	Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése a teljes területen.
E06	egyéb	Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése a teljes területen.
E07	egyéb	Intenzíven terjedő idegenhonos fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése a teljes területen.
E08	egyéb	Rakodó, depónia kialakításának szigorú területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások

		miatt).
E09	egyéb	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmét figyelembe véve jelölhetők ki.
E11	egyéb	A fával nem, vagy gyengén fedett területek (tisztás, cserjés, nyiladék, erdei vízfolyás és tó) egyéb részlet szerinti lehatárolása. (szükség esetén az erdőrészlet megosztásával).
E12	egyéb	A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása.
E16	fajvédelem	A gyéritések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha (az állomány átlagos átmérőjét elérő közép- vagy mellmagassági átmérőjű) álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
E18	fajvédelem	A ritka fajhoz tartozó, odvas, böhöncös, idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
E19	fajvédelem	Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok minden egyedének megkímélése.
E20	fajvédelem	Fokozottan védett madárfaj fészkeinek (madárfajtól függően) 100-300 m-es sugarú körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása vagy teljes tiltása.
E23	fajvédelem	Az egyéb részletek (tisztás, cserjés, erdei vízfolyás és tó, kopár) teljes vagy részterületének háborítatlanságát biztosítani kell.
E25	fajvédelem	Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében).
E26	állománynevelés	Az előhasználatok során biztosítani kell az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyását, fenntartását, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
E30	állománynevelés	Az idegenhonos vagy tájidegen fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fafajok minden egyedének megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is.
E39	véghasználat	A mikroélőhelyek fenntartása.
E41	véghasználat	A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozást kell megállapítani.
E47	felújítás	Az erdő talajának megóvása érdekében a teljes talaj-előkészítés tiltása.
E49	felújítás	Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítést és a tuskózást kerülni kell.
E50	felújítás	A vágásterületen történő égetés tilos.
E51	felújítás	Felújítás csak táj- és termőhelyhonos fafajokkal, illetve faállomány típussal történhet.
E61	felújítás	Talajvédelmi rendeltetésű és felnyíló (erdőssztyepp jellegű) erdők esetében a felújítás során a táj- és termőhelyhonos fafajok minden tuskó- és gyökérsarj eredetű újulatának megőrzése a cél.
E62	felújítás	Az idegenhonos és tájidegen fafajú faállományok véghasználatára és felújítására során hangsúlyt kell fektetni a természetes cserje- és lágyszárú szint kíméletére, valamint a talajtakaró megóvására.
E68	inváziós növényfajok visszaszorítása	Totális gyomirtó szerek használata az illetékes hatóság engedélyével csak intenzíven terjedő, inváziós fafajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.

E69	inváziós növényfajok visszaszorítása	A környező gyepterületek védelme érdekében törekedni kell az erdészeti tájidegen fajok alkotta állományok jelenlegi területen túli terjeszkedésének megakadályozására. Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lág- és fásszárúak továbbterjedését lehetőleg mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, száruzás) kell megakadályozni.
E70	inváziós növényfajok visszaszorítása	Az intenzíven terjedő fajok elleni vegyszer használata során a következő előírásokat kell érvényesíteni: • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyagot kell keverni. • Javasolt alkalmazási idő: július-augusztus. • Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalog akác kivételével – kizárólag fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Csak erdészeti felhasználásra is engedélyezett készítményeket lehet alkalmazni az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában. • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében alkalmazható levélen felszívódó gyomirtó, de csak csöppenésmentes kijuttatással. Vegyszeres védekezés esetén legalább 10 munkanappal a tervezett védekezés megkezdése előtt írásban kell értesíteni, az érintett hatóság illetékes szervét, megjelölve a beavatkozás tervezett helyét és időpontját.
E72	inváziós növényfajok visszaszorítása	Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, száruzás, kaszálás) alkalmazandók.
E76		Erdőszyepp-erdők extenzív legeltetése.

- vadgazdálkodás

Kód	Kategória	Vadgazdálkodásra vonatkozó előírások
VA01		Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

- vizes élőhely:

Kód	Kategória 1	Kategória 2	Vizes területekre vonatkozó előírások
V41	nádas		A learatott nád vizes élőhelyről történő kiszállításának nyomvonalát működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve kell kialakítani.
V42	nádas		A nádatás megkezdése előtt 48 órával a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot értesíteni kell .

V43	nádas		A nádaratás befejeztéről értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot.
V44	nádas		A hagyásfoltok kialakítását a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve kell kijelölni.
V47	nádas		December 15. és február 15. között lehet nádaratást folytatni, a mindenkori időjárási és talajviszonyok figyelembe vételével.
V50	nádas		A nádas minimum 20-30%-át nem szabad learatni.
V52	nádas		A hagyás foltokat évente eltérő helyen kell kialakítani.
V53	nádas		A hagyásfoltot 5 évig fenn kell tartani, az 5. évben aratása kötelező, és a következő hagyásfoltot eltérő helyen kell kialakítani.
V54	nádas		A területen nádgazdálkodást kell végezni.
V56	nádas		A nádaratás csak fagyott talajon végezhető.
V57	nádas		A betakarítás során a nád rizómájának megsértését kerülni kell.
V58	nádas		Nádat deponálni, válogatni a területen tilos.
V60	nádas	egyéb	A nádaratás során természetes, gyorsan lebomló anyagokból készített kötöző anyagot köteles használni.

- gyepek:

Kód	Kategória 1	Kategória 2	Gyepterületekre vonatkozó előírások
GY01	korlátozra javasolt mg-i műveletek	agrotechnika	Felülvetés nem megengedett.
GY03	korlátozra javasolt mg-i műveletek	agrotechnika	Műtrágyázás nem megengedett.
GY05	korlátozra javasolt mg-i műveletek	agrotechnika	Tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok által elhullajtott ürülékből származhat, trágya kijuttatása tilos.
GY06	korlátozra javasolt mg-i műveletek	agrotechnika	A belvíz gyepterületről történő elvezetése és a gyepterület öntözése tilos.
GY07	korlátozra javasolt mg-i műveletek	agrotechnika	Szerves trágyázás nem megengedett.
GY08	korlátozra javasolt mg-i műveletek	agrotechnika	Dobkaszó és talaj meghajtású rendszóró, rendezelő használata tilos.
GY09	korlátozra javasolt mg-i műveletek	agrotechnika	Fogasolás nem megengedett.
GY10	korlátozra javasolt mg-i műveletek	agrotechnika	Tárcsázás nem megengedett.
GY11	korlátozra javasolt mg-i műveletek	agrotechnika	Hengerezés nem megengedett.

GY12	korlátozra javasolt mg-i műveletek	agrotechnika	Gyepszellőztetés nem megengedett.
GY13	korlátozra javasolt mg-i műveletek	agrotechnika	Kiszántás nem megengedett.
GY14	korlátozra javasolt mg-i műveletek	agrotechnika	Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos.
GY15	korlátozra javasolt mg-i műveletek	agrotechnika	Tűzpászták létesítése nem megengedett.
GY16	korlátozra javasolt mg-i műveletek	agrotechnika	A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsítása tilos.
GY24	javasolt mg-i műveletek	avarosodás megakadályozása	A gyepek természetvédelmi szempontú égetése csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság egyedi írásos-véleménye alapján történhet.
GY26	javasolt mg-i műveletek		Inváziós fásszárúak mechanikus irtása kötelező.
GY28	javasolt mg-i műveletek		A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell.
GY29	javasolt mg-i műveletek		Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY30	javasolt mg-i műveletek		A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező.
GY31	javasolt mg-i műveletek		A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerint érintett NPI-gal egyeztetni kell.
GY33	javasolt mg-i műveletek		A gyepterületen előforduló őshonos hagyásfák, hagyásfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok eltávolítása nem megengedett.
GY36	a legeltetéssel kapcsolatban javasolt és korlátozási előírások	legeltetési sűrűség	A terület túllegeltetése tilos.
GY45	a legeltetéssel kapcsolatban javasolt és korlátozási előírások	lelegeltetési időszak	A legeltetés április 24. és október 31. között lehetséges.
GY47	a legeltetéssel kapcsolatban javasolt és korlátozási előírások	lelegeltetési időszak	Téli legeltetés az illetékes természetvédelmi hatóság engedélye alapján lehetséges.

GY57	a legeltetéssel kapcsolatban javasolt és korlátozási előírások	legeltetési mód	Villanypásztor csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság írásos véleménye alapján alkalmazható.
GY60	a legeltetéssel kapcsolatban javasolt és korlátozási előírások	legeltetési mód	A gyepen legelésbiztosított terület kialakítása szükséges, ami nem haladja meg a parcella 10%-át.
GY67	a legeltetéssel kapcsolatban javasolt és korlátozási előírások	legeltethető állatok	Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék.
GY68	a legeltetéssel kapcsolatban javasolt és korlátozási előírások	legeltethető állatok	Legeltethető állatfaj: juh.
GY69	a legeltetéssel kapcsolatban javasolt és korlátozási előírások	legeltethető állatok	Legeltethető állatfaj: kecske.
GY71	kaszálás	kaszálási időpont	Kaszálás július 15. előtt a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt egyeztetés alapján lehetséges.
GY82	kaszálás	kaszálási mód	A gyepet évente legfeljebb kétszer lehet kaszálni.
GY83	kaszálás	kaszálási mód	Napnyugtától napkeltéig gépi munkavégzés tilos.
GY84	kaszálás	kaszálási mód	Természetkímélő kaszálási módszert kell alkalmazni: a kaszálást a kaszálandó terület középpontjából indulva vagy a táblaszél mellől az ott élő állatok zárványterületre szorítása nélkül kell elvégezni.
GY85	kaszálás	kaszálási mód	Vadriasztó lánc használata kötelező.
GY87	kaszálás	kaszálási mód	Szénát a kaszálást követően 1 hónapon belül le kell hordani a területről.
GY88	kaszálás	kaszálási mód	3 ha-nál nagyobb tábla esetében minden szárzúzásánál, kaszálásnál a táblát két egyenlő részre kell osztani, az első 50% szárzúzásának, kaszálásának befejezése után a másik 50% szárzúzását, kaszálását csak 10 nappal később lehet elkezdni.
GY92	kaszálás	kaszálási mód	A gyepterület kaszálása, szárzúzása esetén min. 10 cm-es fűtarló biztosítása.
GY93	kaszálás	kaszálatlan terület	5-10% kaszálatlan terület meghagyása parcellánként.
GY99	kaszálás	kaszálatlan terület	A kaszálatlan területet évente más helyen kell kialakítani.
GY100	kaszálás	kaszálatlan terület	A kaszálatlan terület legalább 50%-át a tábla belsejében kell biztosítani.

GY103	kaszálás		Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve a kaszálást azonnal be kell fejezni és haladéktalanul értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot és javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kell kialakítani.
GY105	kaszálás	tisztító kaszálás	Minden évben tisztító kaszálás elvégzése kötelező.
GY109	kaszálás	tisztító kaszálás	A lekaszált inváziós növényeket a területről el kell távolítani a kaszálást követő 30 napon belül.
GY112	kaszálás	tisztító kaszálás	Tisztító kaszálás, szárazzás szeptember 1. után kezdhető meg, amely alól kivételt képez július 15-ei dátummal az inváziós növényfajok konkrét állományait érintő kaszálás és szárazzás.
GY116		környezetvédelem	Gyepterületen trágyaszarvas kialakítása tilos.
GY117		rekonstrukció	Éjszakázó helyek és ideiglenes karámok helyét a működési terület szerinti nemzeti park-igazgatósággal egyeztetni szükséges.
GY118		rekonstrukció	Élőhelyrekonstrukció.

- szántó

Kód	Kategória	Szántóterületekre vonatkozó előírások
SZ01	betakarítás	Napnyugtától napkeltéig gépi munkavégzés tilos.
SZ02	betakarítás	Évelő szálás pillangós takarmánynövények teljes területének kijelölt legalább 50%-án az első növedék június 30. után vágható le, a teljes terület másik legfeljebb 50%-án az első növedék április 25-ig vágható le.
SZ04	betakarítás	Pillangósok esetén természetkímélő kaszálás, vadriasztó lánc használata kötelező.
SZ05	fajvédelem	Évelő szálás pillangós takarmánynövények betakarítása esetén minden kaszáláskor táblánként legalább 5%, de legfeljebb 10% kaszátlan területet kell hagyni.
SZ07	fajvédelem	Fokozottan védett, földön fészkelő madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve kaszálást azonnal abba kell hagyni, és haladéktalanul értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot. A gazdálkodó értesítésétől számított 3 munkanapon belül az igazgatóság köteles a gazdálkodót a kaszálásra, illetve betakarításra vonatkozó feltételekről tájékoztatni. Amennyiben a megadott határidőn belül nem érkezik válasz, akkor a megkezdett munkavégzés a többi előírás figyelembevételével folytatható.
SZ10	környezetvédelem	Trágya, műtrágya: természetes vizektől mért 200 m-en belül trágya, műtrágya nem deponálható.
SZ11	környezetvédelem	Szalma, széna: szalma, széna depóniát és bálát (különösen a felszíni vizektől mért 200 m távolságon belül és ártéren) a területről 30 napon belül le kell hordani.
SZ14	növényvédelem	A parcella szélein legalább 3 m széles növényvédőszer mentes táblaszegélyt kell hagyni, ahol szükség esetén mechanikai gyomirtást kell végezni.
SZ19	növényvédelem	Kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédő szerek alkalmazása engedélyezett.

SZ20	növényvédelem	Kártevők elleni védekezés kizárólag szelektív szerekkel lehetséges.
SZ21	növényvédelem	Légi kivitelezésű növényvédelem és tápanyag-utánpótlás tilos.
SZ22	növényvédelem	Rágcsálóirtó szerek és talajfertőtlenítő szerek alkalmazása tilos.
SZ24	növényvédelem	Totális gyomirtó szerek használata nem engedélyezhető a területen.
SZ35	tápanyag utánpótlás	Tápanyag-utánpótlás során a műtrágyával kijuttatott nitrogén hatóanyag mennyisége nem haladhatja meg a 90 kg/ha/év mértéket.
SZ43	vetésváltás	Fás szárú és lágyszárú energetikai ültetvény telepítése tilos.
SZ44	vetésváltás	Fóliasátras és üvegházhasználat tilos.
SZ46	agrotechnika	Melioráció tilos.
SZ47	agrotechnika	Meszezés tilos.
SZ48	agrotechnika	Drénezés tilos.
SZ49	agrotechnika	Az időszakos- és állandó vízállások körül 3 méteres szegélyben talajművelés nem végezhető.
SZ52	élőhely-rekonstrukció	Szántó füves élőhelyé alakítása gyeptelepítéssel.
SZ62	gyepesítés részletes előírásai	Telepítés előtt, valamint a program teljes ideje alatt műtrágya és bármilyen szerves trágya kijuttatása tilos.
SZ63	gyepesítés részletes előírásai	Tájidegen fűmagkeverékkel történő vetés tilos.
SZ64	gyepesítés részletes előírásai	A telepítést követő évtől legalább évi egyszeri kaszálás, illetve kíméletes, pásztoroló legeltetés szükséges.
SZ65	gyepesítés részletes előírásai	A vetést követő egy vagy két évben júliusi tisztító kaszálást kell végezni a nedves szántó gyomfajainak visszaszorítására.

Adott művelési ág/kezelési egység

	Erdő	Gyep	Szántó	Vizes élőhely
szántó	E06	85*	összes SZ előírás	
kaszáló	E06, E08, E09, E11, E12, E23, E25, E68, E69, E70, E72	GY01, GY03, GY05, GY06-7, GY08-16, GY24, GY26, GY28-31, GY33, GY71, GY82-85, GY87, GY88, GY92, GY93, GY99, GY100, GY103, GY105, GY109, GY112, GY116	SZ01, SZ07, SZ10, SZ11, SZ46, SZ48, SZ49	V41, V58
legelőterület	E06, E08, E09, E11, E12, E23, E25, E68, E69, E70, E72, E76	GY01, GY03, GY05-7, GY09-16, GY24, GY26, GY28-31, GY33, GY36, GY45, GY47, GY57, GY60, GY67-69, GY92, GY105, GY109, GY112, GY116, GY117	SZ01, SZ10, SZ11, SZ46, SZ48, SZ49	V41, V58
túllegelt gyepek	E06, E08, E09, E11, E68, E69, E70, E72	GY3, GY5-7, GY9-16, GY24, GY26, GY28-31, GY33, GY36, GY45, GY47, GY57, GY60,	SZ01, SZ10, SZ11, SZ46, SZ48, SZ49	V41, V58

		GY67-69, GY92, GY105, GY109, GY112, GY116, GY117		
nádas				összes V előírás
fás állományok	összes E előírás			
vízfolyások	E39			V41
kékperjés lápréteken futó vízfolyások				V41

Erdőgazdálkodás

Pannon cseres-tölgyesek (91M0)

- **rendeltetés:** védelmi és gazdasági rendeltetés.
- **üzemmód:** erdőterv előírása szerint
- **kívánatos célállomány:** élőhelyi kitettségnek megfelelő, őshonos és termőhelyhonos főfafajjal jellemezhető állomány
- **erdőállomány-típusok kívánatos aránya:** ennek mértéke az élőhelyi adottságok függvénye
- **javasolt állománycserék:** a reálisan felújítható helyszíneken nem termőhelyhonos és idegenhonos fafajú állomány cseréje. Fenyvesek, akácok.
- **erdőfelújítás módja:** őshonosnál lehetőleg természetes felújítás őshonos körzetből származó helyi szaporítóanyaggal, ahol idegenhonos faj cseréje szükséges ott mesterséges.
- **fahasználati korlátozások:** idős fák védelme, természetszerű állományban a keletkező álló és fekvő holtfa legalább a felének visszahagyása.
- **biológiai vágásérettség meghatározása:** erdőterv szerint
- **vegetációs időszak:** őshonos állománynál március 1-től október 15., faültetvények esetén március 30-szeptember 1.

Enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) (91E0)

- **rendeltetés:** védelmi és gazdasági rendeltetés.
- **üzemmód:** erdőterv előírása szerint
- **kívánatos célállomány:** élőhelyi kitettségnek megfelelő, őshonos és termőhelyhonos főfafajjal jellemezhető állomány
- **erdőállomány-típusok kívánatos aránya:** ennek mértéke az élőhelyi adottságok függvénye
- **javasolt állománycserék:** a reálisan felújítható helyszíneken nem termőhelyhonos és idegenhonos fafajú állomány cseréje. Fenyvesek, akácok.
- **erdőfelújítás módja:** őshonosnál lehetőleg természetes felújítás őshonos körzetből származó helyi szaporítóanyaggal, ahol idegenhonos faj cseréje szükséges ott mesterséges.
- **fahasználati korlátozások:** idős fák védelme, természetszerű állományban a keletkező álló és fekvő holtfa legalább a felének visszahagyása.
- **biológiai vágásérettség meghatározása:** erdőterv szerint
- **vegetációs időszak:** őshonos állománynál március 1-től október 15., faültetvények esetén március 30-szeptember 1.

Vadgazdálkodás:

- **optimális vadállomány vadfajonkénti létszáma:** nem meghatározható, mert minimális a nagyvad jelenléte a területen.
- **vadgazdálkodás-vadászat**
 - **időbeni:** Jogszámban rögzített megfelelő
 - **módbeli:** Jogszámban rögzített megfelelő
 - **eszközbeli természetvédelmi korlátozás:** Jogszámban rögzített megfelelő
- **vadgazdálkodási berendezések elhelyezése:** a tervezési területen belül ne legyenek itatók, szók
- **vadföldek kialakítása:** nem megengedett
- **vad kibocsátására és meglévő zárt téri vadtartásra vonatkozó természetvédelmi feltételek:** nem megengedett

Vízgazdálkodás

- a csatornák, illetve természetes vízfolyások kotrása nem javasolt
- amennyiben a kotrás mindenképpen szükséges, azt szakaszosan javasolt végezni
- a csatornák és természete vízfolyások további mélyítése nem javasolt
- a kikotort mederanyag elhelyezése, a környező növényzet irtása, kaszálása a területileg illetékes Nemzeti Parkkal egyeztetett módon történhet
- kékperjés lápréteken a meglévő lecsapoló árkok megszüntetése indokolt a további kiszáradás megelőzése érdekében.
- kékperjés lápréteken az értékmegőrzés érdekében az időszakos árasztás szükséges

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Lényeges feladat a területen található cserjésedett, mesterségesen erdősített pannon homoki gyepek, láprétek, szubpannon sztyepppek, pannon sziklagyepek visszaalakítása gyepekké, vagy őshonos fafajú erdőkkel mozaikos gyepekké.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

3.2.4. Kutatás, monitorozás

- EU-s ciklusonként élőhelytérkép készítése

3.2.5. Mellékletek

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenlegi működő agrártámogatási rendszer:

A gazdák jelenleg a területalapú támogatást és a Natura 2000 támogatást tudják igénybe venni a területre. A támogatási forrásokról a gazdák tudnak.

Jelenleg a gazdák a területen a következő AKG támogatást veszik igénybe:

- BA) Extenzív gyepgazdálkodási célprogram
- CA) Integrált gyümölcs-és zöldségtermesztés célprogram

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer:

Élőhelyspecifikus dotáció. A terület méretéből adódóan pillanatnyilag nem éri meg a gazdának élőhelyek szerint eltérő módon művelni a területet. A hektár alapú támogatási rendszer helyett a területfüggő támogatás javasolt. A gazdák értékmegőrző tevékenységet végeznek, és a jelenlegi támogatási összeg mellett, nem éri meg a gazdálkodás. Kis, értékes területekre a nagyobb támogatási összeg motiváltta teheti a gazdákat, mert nehezebb kezelni és betartani az előírásokat kis területen, mint sok száz hektáron. Jelenleg kevesebb a kompenzáció, mint a költség. A támogatások szeparálása előnyösen hatna a terület művelésére, mivel a jelenlegi támogatási rendszer a nagy területeken gazdálkodóknak kedvez.

3.3.2. Pályázatok

Nemzeti pályázatok érhetőek el, általában eszközöket lehet igényelni. Géppark fenntartása azonban 50-60 ha alatt nem éri meg. Ez szintén nehezíti a kis gazdák helyzetét, mivel bérkasználásnál a kaszálási idő nem kalkulálható olyan jól, és külső körülményektől függ

3.3.3. Egyéb

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

A Szomódi gyepek (HUDI20048) Natura 2000 terület fenntartási tervének elkészítése és az egyeztetési folyamat során az alábbi megkeresések történtek:

- a Gerecsei Tájegységtől Csonka Péter 2013. március 20-án személyesen felkereste az illetékes falugazdászt, és szóban egyeztettek a terület használatával és tulajdonviszonyaival kapcsolatban. A beszélgetés eredményeit a megalapozó dokumentáció tartalmazza.
- 2013. május 13-án az illetékes járási hivatalok írásbeli megkeresése történt, melyben a falugazdászok közreműködésében bízunk. A kérdéseket tartalmazó lista mellékletként megküldésre került a falugazdászok részére. A Szomódi gyepek Natura 2000 terület a Tatai Járási Hivatal alá tartozik. Nem kaptunk választ.
- A tervhez szükséges erdészeti adatok beszerzése érdekében 2013. november 26-án a NÉBIH Erdészeti Igazgatóságánál Wisnovszky Károly igazgató úr írásbeli megkeresése történt meg, melyben részletezve, területenként az útmutatóban szereplő adatok rendelkezésünkre bocsátását kértük. A 2013. december 30-án visszaérkezett válaszevél szerint azonban az adatszolgáltatásnak díja van, amit a pályázati előírás szerint nem lehet elszámolni, így az adatok beszerzése sikertelen volt.
- A terület megismerése érdekében 2013. július 18-án és augusztus 7-én két ízben megtörtént a terület bejárása, melynek során a gyep aktuális állapotának felmérése, és az általános problémák megtárgyalása történt meg.
- További tervegyeztetésre 2014. január 14-én és 2014. január 21-én, a Gerecsei Tájegység egy munkatársával került sor., ahol a veszélyeztető tényezők, és kezelések átbeszélése történt meg.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

A Szomódi gyepek Natura 2000 terület fenntartási terv egyeztetése során a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság által az alább felsorolt érdekeltek megkeresése történt meg. A beérkezett válaszokat az 1. sz. melléklet tartalmazza. A megkeresettek a következők:

- Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Tatai Járási Hivatala
- Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Erdészeti Igazgatósága

Eszköz típusa	Célcsoport	Címzett	Időpont + kapott észrevétel
terepbejárás	a területileg érintett nemzeti park igazgatóság	Gerecsei Tájéegység	2013.07.18.; 2013.08.07.
gazdafórum	gazdálkodók, települési önkormányzatok	Dunaszentmiklós, Szomód, Tata	2014.04.01- 06.30.
önkormányzati közzététel	gazdálkodók, tulajdonosok, települési önkormányzatok	Dunaszentmiklós, Szomód, Tata	2014.07.01-07.15.
honlap	lakosság		2013.01.01 – 2014.08.31.
érintettek levélben vagy e-mailben történő megkeresése	falugazdászok; erdészeti igazgatóság	Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Tatai Járási Hivatala; Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Erdészeti Igazgatósága	2013.05.13: nincs visszajelzés 2013. 11.26: adatszolgáltatásnak díja van, sikertelen

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Az egyeztetések eredményeinek összegzése:

- A Tatai Járási Hivataltól nem érkezett válasz, aminek oka lehet, hogy az új hivatali struktúra kialakulatlan és hivatalon belül sem egyértelmű, hogy a falugazdászoknak mi a munkaköre, és mely hatóság alá tartoznak.
- Az Erdészeti Igazgatóság válaszelevelének legfontosabb következtetése, hogy az államigazgatás összehangolt működése nem valósul meg, ugyanis az adatigénylés nem minősül belföldi jogsegélynek. Mivel ennek díja a pályázatban nem elszámolható költség típus, így a terv által kért információk beszerzésére nincs fedezet.

II. A Natura 2000 fenntartási terv készítését megalapozó dokumentáció

2. A tervezési terület alapállapot jellemzése

2.1. Környezeti adottságok

A projektterület Magyarország Kistájainak Katasztere alapján a Dunántúli-középhegység nagytájban, azon belül a Dunazug-hegyvidék középtájban található, a Nyugati-Gerecse kistáj része, valamint érinti a Kisalföld nagytáj Komárom-Esztergomi-síkságközéptáj Győr-Tatai-teraszvidék kistájának keleti részét. Közigazgatásilag Dunaszentmiklós, Szomód és Tata településekhez tartozik, azok külterületén helyezkedik el. 9 különálló foltból áll.

2.1.1. Éghajlati adottságok

Mérsékelt meleg éghajlattípusba tartozik, mérsékelt száraz. 9,5 – 10,0 °C közötti az évi, és 16,5 °C a vegetációs időszak középhőmérséklete. A sokévi csapadékátlag 580-600 mm. Ebből a vegetációs időszakban mintegy 320-340 mm hullik. Az uralkodó szélirány ÉNy-i, az átlagos szélesség 3,5 m/s körüli.

2.1.2. Vízirajzi adottságok

A térség vizeit a Fényes-patak, a többi területéről pedig névtelen kisvízfolyások, valamint az Által-ér vezetik le a Duna felé. Az árvizek a tavaszi hóolvadás és a kora nyári esőzések alkalmával jelentkeznek, míg a kisvizek ősszel szokásosak. A talajvíz mélysége általában néhány méter, mennyisége csekély. Kémiai jellege túlnyomóan kalcium-magnezium-hidrogénkarbonátos. A rétegvíz mennyisége csekély.

2.1.3. Talajtani adottságok

A területre jellemző talajok a mészkőfelszíneken kialakult rendzinák, amelyek jellemzően erdővel borítottak. A lejtőkön kis kiterjedésben löszös üledékeken kialakult barna erdőtalajok is előfordulnak.

2.2. Természeti adottságok

2.2.1. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelyek

SDF adatlapon szereplő Natura 2000 jelölő élőhelyek és adataik:

Élőhelytípus kódja	Élőhelytípus megnevezése	Reprezentativitás (A-D)
6190	Pannon sziklagyepek (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>)	C
6260	Pannon homoki gyepek	B
91M0	Pannon cseres-tölgyesek	C

SDF adatlapon nem szereplő, a 2013. évi élőhely térképezés alapján megtalálható Natura 2000 jelölő élőhelyek és adataik:

Élőhelytípus kódja	Élőhelytípus megnevezése	Reprezentativitás (A-D)
6210	Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>)	?
6410	Kékperjés láprétek meszes, tözeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>)	?
6250	Síksági pannon löszgyepek	?
6430	Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek	?

Élőhelytípus kódja	Élőhelytípus megnevezése	Reprezentativitás (A-D)
6510	hidrofil magaskórós szegélytársulásai Sík-és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)	?
91E0	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	?

Élőhely neve: Pannon sziklagyepek (*Stipo-Festucetalia pallentis*)

Élőhely kódja: 6190

Élőhely előfordulása a területen: A Les-hegyen található egyetlen kis állománya

Élőhely területi aránya: 0,0065 % a site Natura 2000 területein belül és 0,002 % a teljes Natura 200 területen belül

Élőhely kiterjedése a területen: 0,0058 ha. SDF szerint 2,95 ha

Élőhely jellemzése: A Les-hegy nyugati részén található mészköszikla-tömbön található gyeptartozik ide, benne magas a szikla pionír fajok aránya.

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése: Jó.

Élőhely veszélyeztetettsége: Veszélyeztetett

Veszélyeztető tényezők: B02.01.02, D02.01.01, E03.01, F03.01, G01.02, G01.03, I01, J01, K01.01, K02.01

Élőhely neve: Pannon homoki gyepek

Élőhely kódja: 6260

Élőhely előfordulása a területen: A Szomód körüli lapos részekben és domboldalokban fordulnak elő állományai.

Élőhely területi aránya: 6,47 % a site Natura 2000 területein belül és 1,95 % a teljes Natura 2000 területen belül.

Élőhely kiterjedése a területen: 5,77 ha. SDF alapján 8,85 ha

Élőhely jellemzése: A H5b kategóriába sorolt, pusztai csenkesz (*Festuca rupicola*), magyar csenkesz (*F. vaginata*) és fenyérfű (*Bothriochloa ischaemum*) alkotta gyepek tartoznak ide. Többségük kissé-közepesen degradált, kevés védett növényfajjal.

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése: Gyengétől a jó állapotúig

Élőhely veszélyeztetettsége: Veszélyeztetett

Veszélyeztető tényezők: A02, A03.03, A04.03, C01.01.01, D02.01.01, E01.02, E03.01, F03.01, G01.02, G01.03, I01, J01, K01.01, K02.01

Élőhely neve: Pannon cseres-tölgyesek

Élőhely kódja: 91M0

Élőhely előfordulása a területen: A Szomód melletti Les-hegyen fordulnak elő állományai

Élőhely területi aránya: 33,00 % a site Natura 2000 területein belül és 9,95 % a teljes Natura 2000 területen belül

Élőhely kiterjedése a területen: 29,43 ha SDF szerint 14, 75 ha.

Élőhely jellemzése: Idősebb cseres-tölgyes állományok tartoznak ide kevés jellemző tölgyes fajjal; valamit egy kiterjedt, fiatal állomány szintén igen kevés jellemző cseres-tölgyes fajjal és egy nitrofil fajokkal /fekete bodza (*Sambucus nigra*), nagy csalán (*Urtica dioica*)/ jellemezhető állomány

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése: Gyenge (2,5) – jó (4), az idősebb állományok jobb állapotúak

Élőhely veszélyeztetettsége: Potenciálisan veszélyeztetett

Veszélyeztető tényezők: B02.01.01, D02.01.01, E03.01, G01.02, I01

Élőhely neve: Meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*)

Élőhely kódja: 6210

Élőhely előfordulása a területen: A terület északkeleti részén, Dunaszentmiklós mellett egyetlen állomány tartozik ide.

Élőhely területi aránya: 0,14 % a site Natura 2000 területein belül és 0,04 % a teljes Natura 2000 területen belül.

Élőhely kiterjedése a területen: 0,12 ha

Élőhely jellemzése: *Bromus erectus* dominálta gyomos, degradált állomány. Korábban valószínűleg bolygatott talajfelszínen

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése: Gyenge–közepes

Élőhely veszélyeztetettsége: Kissé veszélyeztetett

Veszélyeztető tényezők: I01

Élőhely neve: Kékperjés láprétek meszes, tözeges vagy anyagbemosódásos talajokon (*Molinia caeruleae*)

Élőhely kódja: 6410

Élőhely előfordulása a területen: A Tata és Naszály közötti területrészen fordulnak elő állományai

Élőhely területi aránya: 6,87 % a site Natura 2000 területein belül és 2,07 % a teljes Natura 2000 területen belül

Élőhely kiterjedése a területen: 6,13 ha

Élőhely jellemzése: Kékperje (*Molinia caerulea*) dominálta állományok. A kékperje sűrű gyepében néhány kiszáradó lápréti faj /pl. réti ördögharaptafű (*Succisa pratensis*)/ és sztyepesedő rétekre utaló faj /pl. szarvaskocsord (*Peucedanum cervaria*)/ fordul elő, de védett fajok hiányoznak

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése: Jó, ezen belül gyengébb (T=3,5) és valamivel jobb (T=4,5) foltok is előfordulnak

Élőhely veszélyeztetettsége: Veszélyeztetett

Veszélyeztető tényezők: A03.03, A04.01, D02.01.01, E01.03, E03.01, F03.01, I01, J02.03, K01.03, K02.01

Élőhely neve: Síksági pannon löszgyepek

Élőhely kódja: 6250

Élőhely előfordulása a területen: A Szomód és Dunaszentmiklós melletti dombokon valamint az egykori Íriszkerben fordul elő

Élőhely területi aránya: 33,27 % a site Natura 2000 területein belül és 10,03 % a teljes Natura 2000 területen belül

Élőhely kiterjedése a területen: 29,67 ha

Élőhely jellemzése: A H5a kategóriába sorolt, fenyérfű (*Bothriochloa ischaemum*), pusztai csenkesz (*Festuca rupicola*) és tollas szálkaperje (*Brachypodium pinnatum*) alkotta gyepek tartoznak ide. Többségük kissé-közepesen degradált, mely vagy a jelenlegi legeltetésnek és egyéb bolygatásoknak, vagy az erős vadjárásnak a következménye

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése: Közepes és jó állapotú állományok fordulnak elő

Élőhely veszélyeztetettsége: Veszélyeztetett

Veszélyeztető tényezők: A04.01, F03.01, G01.02, K02.01

Élőhely neve: Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai

Élőhely kódja: 6430

Élőhely előfordulása a területen: A Szomód melletti síksági területen fordulnak elő állományai

Élőhely területi aránya: 2,32 % a site Natura 2000 területein belül és 0,70 % a teljes Natura 2000 területen belül

Élőhely kiterjedése a területen: 2,07 ha

Élőhely jellemzése: A D5 kategóriába sorolt árokparti magaskórósok tartoznak ide

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése: Közepestől a jó állapotúig

Élőhely veszélyeztetettsége: Veszélyeztetett

Veszélyeztető tényezők: A04.01

Élőhely neve: Sík- és dombvidéki kaszálórétek

Élőhely kódja: 6510

Élőhely előfordulása a területen: Elsősorban a Szomód melletti síksági területen fordulnak elő állományai, de a Tatától nyugatra és Szomódtól északra levő részterületeken is található állományai

Élőhely területi aránya: 15,27 % a site Natura 2000 területein belül és 4,61 % a teljes Natura 2000 területen belül

Élőhely kiterjedése a területen: 13,62 ha

Élőhely jellemzése: Az E1 kategóriába sorolt kaszálók tartoznak ide, melyek síkvidéki állományaiban a réti csenkesz (*Festuca pratensis*), míg a magasabban fekvő állományokban a franciaperje (*Arrhenatherum elatius*) a meghatározó. Az állományok a fűvek dominanciája mellett kevés kétszikű kísérőfajt tartalmaznak, fajszegények.

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése: Gyengétől a jó állapotúig, többségükben közepes természetességi állapotú állományok.

Élőhely veszélyeztetettsége: Veszélyeztetett

Veszélyeztető tényezők: A04.01

Élőhely neve: Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kóris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

Élőhely kódja: 91E0

Élőhely előfordulása a területen: A Szomód melletti síkvidéki terület nyugati részén előforduló egyetlen állomány tartozik ide

Élőhely területi aránya: 2,64 % a site Natura 2000 területein belül és 0,80 % a teljes Natura 2000 területen belül.

Élőhely kiterjedése a területen: 2,36 ha

Élőhely jellemzése: Fehér nyár és fehér fűz alkotta magaskórós gyepszintű üde puhafás ligeterdő.

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése: Közepes (3,5)

Élőhely veszélyeztetettsége: Aktuálisan nem veszélyeztetett

Veszélyeztető tényezők: X

2.2.2. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű növényfajok

A tervezési területen közösségi jelentőségű növényfaj előfordulásáról nincs tudomásunk.

2.2.3. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű állatfajok

Irányelv melléklete	Faj név	Population (A-D)
II., IV.	ürge (<i>Spermophilus citellus</i>)	C
II., IV.	vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>)	C

Faj magyar neve (tudományos neve) ürge (*Spermophilus citellus*)

Irányelv melléklete: II.; IV

Faj előfordulása a területen: 2013-ban a fajra vonatkozó kutatás nem történt.

Állomány nagyság (jelöléskor): 100 egyed

Állomány nagyság (tervkészítéskor): 2013-ban a fajra vonatkozó kutatás nem történt

Állomány változásának tendenciái és okai: 2013-ban a fajra vonatkozó kutatás nem történt

Faj veszélyeztetettsége: 2013-ban a fajra vonatkozó kutatás nem történt

Veszélyeztető tényezők: A02, A03.03, A04.03, E01.02, E01.03, K02.01

Faj magyar neve (tudományos neve) vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

Irányelv melléklete: II.; IV

Faj előfordulása a területen: 2013-ban a fajra vonatkozó kutatás nem történt.

Állománynagyság (jelölés): ritka

Állománynagyság (tervkészítés): 2013-ban a fajra vonatkozó kutatás nem történt

Állomány változásának tendenciái és okai: 2013-ban a fajra vonatkozó kutatás nem történt

Faj veszélyeztetettsége: természetvédelmi helyzete jó. Sokfelé előforduló nagy példányszámú populációi vannak kedvező

Veszélyeztető tényezők: J02.03, K02.01

2.2.4. A tervezési területen előforduló egyéb jelentős fajok

Magyar név	Tudományos név	Védettség (V, FV)	Jelentőség (1-2 mondatban leírni miért fontos a területen)
apró nőszirm	<i>Iris pumila</i>	V	
kései szegfű	<i>Dianthus serotinus</i>	V	
homoki szalmagyopár	<i>Helichrysum arenarium</i>	V	
nagyvirágú gyíkfű	<i>Prunella grandiflora</i>	V	
tavaszi hérics	<i>Adonis vernalis</i>	V	
árlevelű len	<i>Linum tenuifolium</i>	V	
magyar zergevirág	<i>Doronicum hungaricum</i>	V	
pókbangó	<i>Ophrys sphegodes</i>	FV	
poloskaszagú kosbor	<i>Anacamptis coriophora</i>	V	
mocsári kosbor	<i>Anacamptis palustris</i>	V	
vitéz kosbor	<i>Orchis militaris</i>	V	
réti iszalag	<i>Clematis integrifolia</i>	V	
pusztai árvalányhaj	<i>Stipa pennata</i>	V	
bugás sás	<i>Carex paniculata</i>	V	
homoki szalmagyopár	<i>Helichrysum arenarium</i>	V	
nagyvirágú gyíkfű	<i>Prunella grandiflora</i>	V	
tavaszi hérics	<i>Adonis vernalis</i>	V	
árlevelű len	<i>Linum tenuifolium</i>	V	
magyar zergevirág	<i>Doronicum hungaricum</i>	V	
budai imola	<i>Centaurea</i>	V	

	<i>scabiosa ssp. sadleriana</i>		
selymes boglárka	<i>Ranunculus illyricus</i>	V	
hosszú palka	<i>Cyperus longus</i>	V	
törpegém	<i>Ixobrychus minutus</i>	FV	
réti tücsökmadár	<i>Locustella naevia</i>	V	

2.3. Területhasználat

2.3.1. Művelési ág szerinti megoszlás

Ingatlan-nyilvántartás szerinti művelési ág megoszlás: A táblázat nem teljes, a hiányzó adatok pótlása folyamatban van.

művelési ág	terület (ha)
gyep	48,93
erdő	140,42
kivett	14,99
vizes élőhely	1,65

2.3.2. Tulajdoni viszonyok

Az adatok beszerzése folyamatban van.

2.3.3. Területhasználat és kezelés

1.3.3.1 Mezőgazdaság

A tervezési területen korábban működő mezőgazdasági termelőszövetkezetek (Tatai Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, Március 15. Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, Rákóczi Mezőgazdasági Termelőszövetkezet) elsősorban legeltetéssel (szarvasmarha, birka), kaszálók fenntartásával, szántóföldi növénytermesztéssel, gyümölcsstermesztéssel (szőlő, gyümölcs) és halgazdálkodással foglalkozott. Megszűnésüket követően a területek magántulajdonba (azon belül részben osztatlan közös tulajdonba), illetve gazdasági társaságok tulajdonába kerültek. A terület 8 egységben található a természetben. 5 nagyobb és 3 kisebb blokk között nagy a különbség a földhasználat vonatkozásában. Tata, Rétimalom mellett, Szomód és Dunaszentmiklós határában több magánszemély marhákkal, birkákkal példaértékűen tartja rendben az értékes gyepeket (láprétek, mocsárrétek, száraz gyepek). ezeken a területeken csak foltszerűen jelennek meg az idegenhonos lágyszárúak. 3 kisebb részterületen viszont semmi használat nincs és terjednek az özön fajok. Cserjésedés és erdősülés is jellemző. Tömegesen jelenik meg az aranyvessző, siskanád, gyalogbodza.

1.3.3.2. Erdészet

A tervezési területen jellemzően állami tulajdonban lévő erdőket találunk (Vérteserdő Zrt. Tatabányai Erdészete), de magán tulajdonban lévő erdők is előfordulnak. Kizárólag gazdasági rendeltetésűek.

A legnagyobb részterületen üzemtervezett erdők találhatóak és itt az értékes gyepeken is terjed az erdő, továbbá probléma, hogy elsősorban tájidegen fafajok (akác, erdei és fekete fenyő) alkotnak erdőállományokat. A bálványfa ugyancsak egyre nagyobb tért hódít. A homoki gyepek foltjai egy kiterjedt fehér akácos tisztásain találhatóak. Az fehér akác spontán újulata a gyepeket

erősen veszélyezteti, azok kiterjedését folyamatosan csökkenti és természetes állapotukat rontja. A kiterjedt fehér akácok mellett az itt található tölgyesek természetvédelmi állapota sem túl jó. Az fehér akácok mellett foltokban sokfelé találkozni ültetett fenyvesekkel. A túltartott vadállomány hatásaként a Les-hegy oldalában korábban letermelt erdők nem tudtak újra erdővé alakulni, helyükön sűrű töviskes-cserjések találhatók. A terület legfőbb természetvédelmi problémáját a tájidegen erdő-ültetvények jelentik.

1.3.3.3. Vadgazdálkodás, halászat, horgászat

Vadászatra jogosult a Dunaszentmiklósi Földtulajdonosok Vadászati Közössége és a Tatai Földtulajdonosok Vadászati Közössége. Jellemzően apróvadas és nagyvadas területen gazdálkodnak. Halászati, horgászati tevékenység nem folyik a tervezési területen.

1.3.3.4. Vízgazdálkodás

Jelentős vízfolyás az Által-ér. A tatai Réti-malom melletti láprétet érinti. Vízgazdálkodási tevékenység nem folyik a területen, de a nevezett Által-éren 2 éve volt rehabilitáció. Az ÉDUVIZIG Tatai Szakasz mérnöksége látja el a vízfolyáson a kezelői feladatokat

1.3.3.5. Turizmus

Kijelölt túra utakon gyalogos túrizmus folyik. Továbbá a kerékpáros, lovas és technikai sporttevékenység is domináns.

1.3.3.6. Ipar

Nincs a területen. Csak agrárszektor képviselteti magát.

1.3.3.7. Infrastruktúra

Műút csak a területek határán húzódik és földutakkal ugyancsak indokolt mértékben szabdalt a terület. Beépített, lefoglalt terület nincs. Egyes területrészekben 20kV-os szabad légvezeték (szigetelés nélkül) áthalad a területeken.

1.3.3.8. Egyéb

Helyi jelentőségű védett természeti terület nincs. Működő anyagbánya nincs a területen. Az egyik szomódi részterületen homokbánya üzemelt a 90-es évek elejéig.

3. Felhasznált irodalom

- Bihari Z., Csorba G., Heltai M. (2007): Magyarország emlőseinek atlasza. Kossuth Kiadó, Budapest, pp.: 360.
- Kalmár S. (2008): Mesterséges erdőfelújítás kisemlős közösségének szünbiológiai vizsgálata. Magyar Ápróvad Közlemények 10: 221-309.
- Mátics R. (2008): Az északi pocok (*Microtus oeconomus*, Pallas 1776) újabb élőhelye és a fragmentáció lehetséges története Magyarországon. – Természetvédelmi Közlemények 14: 131-133.
- Marosi S. – Somogyi S. (szerk.) 1990: Magyarország kistájainak katasztere I-II. MTA Földrajztudományi Kutató Intézet, Budapest.
- Zólyomi B. 1989: Természetes növénytakaró. – In: Magyarország Nemzeti Atlasza (szerk.: Pécsi M.). – Kartográfiai Vállalat, Budapest. pp. 89.

4. Térképek

1. melléklet: Szomódi gyepek (HUDI20048) Natura 2000 terület átnézeti térképe
2. melléklet: Szomódi gyepek (HUDI20048) Natura 2000 terület élőhelytérképe